

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

בפני כבוד השופטת תמר שרון נתנאל

המערערים

1. האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית
 2. אלדד ברקוביץ
- ע"י ב"כ עוה"ד צחי פיסטל ו/או עו"ד איתן פלוגר

נגד

המשיב

יואב יצחק

ע"י ב"כ עוה"ד מנחם אברהם ו/או עו"ד יורם מושקט

1

פסק דין

2

3 1. לפניי ערעור על פסק הדין המשלים שניתן על ידי בית משפט השלום בחיפה (כב' השו' מירב
4 קלמפנר נבון) מיום 12.11.20 במסגרת ת"א 36784-07-18 האוניברסיטה הפתוחה ואח' נ' יצחק.

5

6 הליך זה הגיע לדיון בפניי, "בגלגול שני". בפסק הדין שניתן על ידי בגלגול הקודם (בע"א
7 28006-03-20, להלן: "פסק הדין בערעור הקודם") התקבל ערעור המערערים על פסק הדין אשר
8 ניתן על ידי בית משפט קמא ואשר דחה את תביעתם והעניין הוחזר על ידי לבית משפט קמא לדיון
9 בשאלת הפיצוי.

10

11 בקשת רשות ערעור שהגיש המשיב לבית המשפט העליון (רע"א 5452/20) על פסק הדין
12 בערעור הקודם, נדחתה ללא צורך בקבלת תשובה (החלטה מיום 27.10.2020).

13

14 בפסק הדין בערעור הקודם פורטו על ידי כל העובדות הרלבנטיות ולכן אפרט, כאן, רק את
15 עיקרן.

16

17 2. מדובר בתביעת לשון הרע, שהגישו המערערים לבית משפט השלום בחיפה, נגד המשיב, בגין
18 פרסום כתב טענות המכונה "השלמת טיעון", אשר הוגש נגד המערערת 1 - האוניברסיטה הפתוחה
19 (להלן: "המערערת") על ידי מכללת אפיק השתלמויות אזורית (1997) בע"מ (להלן: "אפיק"),
20 במסגרת עתירה (עת"מ 35281-11-10) שהגישה אפיק לבית המשפט המחוזי בירושלים (להלן:
21 "העתירה"). העתירה תקפה את זכייתה של המערערת במכרז של משרד התחבורה, בו השתתפה גם
22 אפיק ובמסגרתה ביקשה אפיק לפסול את הצעת המערערת ולהכריז עליה עצמה, כזוכה.
23

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

1 בכתב הטענות הנ"ל (להלן: "המסמך המשמיץ") יוחסו למערער 2 - מר אלדד ברקוביץ
2 (להלן: "המערער") אשר נועד להיות מנהל הפרויקט מטעם המערערת, מעשי תרמית והונאה
3 בקניית תואר אקדמי, תמורת כסף והצגת מצג שווא, בדבר לימודי תואר ראשון של המערער
4 באוניברסיטה באנגליה, תוך שנטען שהוא לא למד שם. למערערת יוחס רווח כתוצאה ממצג שווא
5 נטען זה.

6
7 המסמך המשמיץ פורסם על ידי המשיב, מר יואב יצחק (להלן: "המשיב") באתר האינטרנט
8 שלו - www.news1.co.il (להלן: "האתר"), עוד בשנת 2006.
9

10 4. בפסקי הדין (חלקי ומשלים) שניתנו בעתירה, בתאריכים 25.1.2011 ו- 24.2.2011 (שניהם
11 יחדיו ייקראו, להלן: "פסק הדין בעתירה") נדחתה העתירה, תוך אמירות חד משמעיות לפיהן אין
12 כל ממש בטענות שבמסמך המשמיץ ותוך אמירות קשות ביותר נגד אפיק וקביעה (בין היתר) כי
13 טיעוניה במסמך מהווים "הכפשה חסרת יסוד תוך ייחוס מעשים פליליים חמורים ללא כל
14 ראייה לכך". בפסק הדין בעתירה חוייבה אפיק בהוצאות לדוגמא בסך של 200,000 ₪ (100,000
15 לכל אחד מהמערערים).
16

17 5. לימים, בשנת 2018, התברר למערער, כי הקשה על שמו במנוע החיפוש של Google, מעלה
18 את המסמך המשמיץ, ללא פסק הדין בעתירה וללא הוספת מידע כלשהו בדבר תוצאות העתירה
19 ובדבר הקביעות הנ"ל של בית המשפט בפסק הדין שבעתירה, בנוגע להשמצות אשר במסמך
20 המשמיץ.
21

22 6. פניות המערערים אל המשיב, בדרישה כי יסיר את המסמך המשמיץ מהאתר, נענו בסירוב.
23 להשלמת התמונה אציין כי אין חולק שבאתר למנויים, שהוא אתר שהכניסה אליו כרוכה בתשלום
24 (ורק בו) פרסם המשיב כתבה מלאה (ונגד כך לא היו למערערים כל טענות) הכוללת, בין היתר, את
25 פסק הדין שניתן בעתירה ואת העובדה שערעור שהוגש לבית המשפט העליון, על פסק הדין, נמחק
26 לפי המלצת בית המשפט העליון. טענתם של המערערים היא שהמשיב סירב להוסיף מידע זה
27 בקישור אליו מגיעים דרך Google (להלן: "האתר לציבור") או להסיר את המסמך המשמיץ מאתר
28 זה.
29

30 המערערים טענו, כי הותרת המסמך המשמיץ באתר לציבור, ללא הוספת הבהרה בדבר
31 דחיית העתירה ובדבר קביעות פסק הדין בעתירה בנוגע להשמצות, מהווה פרסום לשון הרע, אשר
32 פוגעת קשה בשמם הטוב ודרשו להורות למשיב להסיר את הפרסום מאתר זה ולפרסם התנצלות
33 וכן דרשו לחייבו לשלם לכל אחד מהם פיצוי בסך כולל של 283,510 ₪.
34

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

- 1 בפסק הדין בערעור הקודם קבעתי, כי מעת שנודע למשיב על מתן פסק הדין בעתירה ומעת
2 שהוא קיבל אותו לידיו, הותרת המסמך המשמיץ באתר לציבור, ללא שהמשיב הוסיף לאתר זה,
3 את פסק הדין בעתירה ואף לא כתבה אשר תביא לידיעת הקורא את האמירות החריפות שנאמרו
4 בפסק הדין בעתירה בנוגע לפרסום המשמיץ, כך שהמשיב הותיר את הפרסום המשמיץ, לבדו, באתר
5 לציבור, באופן שכל מי שנכנס לקישור דרך Google רואה רק אותו, יצא הפרסום מגדר "פרסום
6 נכון והוגן" והפך לפרסום חלקי, בלתי נכון ובלתי הוגן ואין הוא יכול להיכנס תחת כנפי הפטור, אשר
7 בסעיף 13(7) לחוק.
8
- 9 לפיכך, בפסק הדין בערעור הקודם התקבל הערעור, תוך שנקבע כי מדובר בפרסום לשון
10 הרע, המהווה עוולה אזרחית, כאמור בסעיף 7 לחוק.
11
- 12 כן הוריתי למשיב להסיר את המסמך המשמיץ מהאתר לציבור, באופן מידי ולא יאוחר
13 מ- 24 שעות מקבלת פסק הדין בערעור.
14
- 15 עוד קבעתי, כי בקביעת בית משפט קמא לפיה המערערים לא הוכיחו נזק ממון אין להתערב
16 שכן המערערים לא ערערו על קביעה זו. בהתאם - החזרתי העניין אל בית משפט קמא, על מנת
17 שיתייחס לשאר הסעדים שהתבקשו בכתב התביעה, היינו - לסעדים של התנצלות ופיצויים ללא
18 הוכחת נזק (אשר בשניהם בית משפט קמא לא דן ולא קבע ממצאים, נוכח דחיית התביעה על ידו)
19 וחייבתי את המשיב לשלם למערערים הוצאות הערעור בסך 10,000 ₪.
20
- 21 פסק הדין המשלים בבית משפט קמא, לעניין הסעדים שהתבקשו, ניתן לאחר שבהתאם
22 להוראה שניתנה על ידי בית משפט קמא, הגישו הצדדים סיכומים בנוגע לסעדים.
23
- 24 בפסק הדין המשלים דחה בית משפט קמא את סעד ההתנצלות בקבעו כי החוק אינו מקנה
25 סמכות לבית המשפט לפסוק סעד זה, כך שנותר רק סעד הפיצויים.
26
- 27 בית משפט קמא חייב את המשיב לשלם למערערים, יחדיו, פיצוי בסך 1,000 ₪ ונמנע
28 מלזכות אותם בהוצאות המשפט ובשכר טרחת עורך דין, בקבעו כי אין מקום לפסוק הוצאות בהליך
29 זה, בנוסף להוצאות שנפסקו בפסק הדין שניתן בערעור הקודם.
30
- 31 בתום הדיון בערעור אפשרתי לצדדים להמציא פסיקה לעניין גובה הפיצוי.
32
33
34

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

השאלות הטעונות הכרעה

12. שלוש שאלות עיקריות טעונות הכרעה בערעור זה;

האחת - האם היה על בית משפט קמא לחייב את המשיב לפרסם התנצלות.

השנייה - האם יש להתערב בסכום הפיצוי ללא הוכחת נזק שנפסק על ידי בית משפט קמא.

השלישית - האם יש להתערב בהחלטת בית משפט קמא שלא לפסוק למערערים הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד.

דין והכרעה

פרסום התנצלות

13. בניגוד לנטען בערעור, בית משפט קמא בהחלט נימק את החלטתו שלא לחייב את המשיב לפרסם התנצלות, בקבעו כי בית המשפט אינו מוסמך להעניק לתובע סעד זה.

בית משפט קמא נימק את החלטתו זו בהסתמכו, בין היתר, על כך שהצעת החוק מס' 504, אשר הציעה כי תינתן סמכות לבית המשפט להורות על פרסום התנצלות, לא התקבלה בנימוק לפיו אין ערך להתנצלות "כפוייה" ולפסיקת בתי המשפט אשר פסקו ברוח זו (תוך שהוא מתייחס גם לפסיקה שונה, בכיכול, אליה הפנו ב"כ המערערים). **נימוקיו של בית משפט קמא, בעניין זה, נכונים הם ואין להתערב באשר החליט.**

14. חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק") אמנם מתייחס להתנצלות, אך לא כאמצעי שבית המשפט יכול לכפות על הנתבע, אלא כאקט אשר יכול להוות שיקול לעניין גזירת הדין (בהליך פלילי מכוח החוק) או לעניין פסיקת הפיצויים [ראו סעיף 19(ד) לחוק]] הקובע: "**בבואו לגזור את הדין או לפסוק פיצויים רשאי בית המשפט להתחשב לטובת הנאשם או הנתבע גם באלה: (4) הוא התנצל בשל הפרסום, תיקן או הכחיש את הדבר המהווה לשון הרע או נקט צעדים להפסקת מכירתו או הפצתו של עותק הפרסום המכיל את לשון הרע, ובלבד שההתנצלות, התיקון או ההכחשה פורסמו במקום, במידה ובדרך שבהן פורסמה לשון הרע, ולא היו מסוייגים.**"

הנה כי כן, ההתנצלות, ככל שנעשית כאמור בסעיף 19(ד) לחוק, יכולה להוות שיקול לעניין גובה הפיצוי, אך השאלה **אם** להתנצל מסורה לנתבע **ואין לכפות זאת עליו.**

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

15. ראוי להעיר כי, בניגוד לחוסר סמכותו של בית המשפט להורות לנתבע לפרסם התנצלות, מוסמך גם מוסמך בית המשפט להוציא צווים ביחס להמשך הפצת לשון הרע ובין היתר הוא מוסמך להורות לנתבע לפרסם **"תיקון או הכחשה"** של לשון הרע, או להורות על פרסום פסק הדין, כולו או מקצתו" וזאת - **"על חשבון הנאשם או הנתבע, במקום, במידה ובדרך שיקבע בית המשפט"** [ראו סעיף 9(א) לחוק].

אציין כבר כאן, כי במקרה דנן, המשיב לא פרסם התנצלות או הכחשה ואף לא הסיר את הפרסום מהאתר לציבור. רק לאחר שבפסק הדין בערעור הקודם הוריתי למשיב (בפסקה 52 לפסה"ד) **"להסיר את המסמך המשמיץ מהאתר לציבור, באופן מידי ולא יאוחר מ- 24 שעות מקבלת פסק דין זה"** והוא אכן עשה זאת, ללמדך שהדבר אפשרי ושהוא יכול היה לעשות זאת עוד קודם לכן.

סכום הפיצוי

16. סעיף 7א(ב) ו- (ג) לחוק מסמיך את בית המשפט לפסוק לתובע פיצויים, ללא הוכחת נזק, בסכום שלא יעלה על 50,000 ₪ כאשר לא הוכחה כוונה לפגוע באמצעות הפרסום ובסכום שלא יעלה על 100,000 ₪ מקום בו הוכחה כוונה לפגוע, וזו לשונו:

".... (ב) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, רשאי בית המשפט

לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק.

(ג) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, שבו הוכח כי לשון הרע

פורסמה בכוונה לפגוע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם

לנפגע, פיצוי שלא יעלה על כפל הסכום כאמור בסעיף קטן (ב), ללא

הוכחת נזק."

17. בית משפט קמא קבע כי לא הוכח בפניו כי לשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע, בציינו שהוא מבסס קביעה זו על התרשמותו ועל כך שבאתר למנויים הדברים פורסמו באופן מלא, לרבות מסמכים אשר המשיב חיפש בעצמו כדי להציג תמונה בשלמותה. בית משפט קמא הוסיף ואמר כי המשיב אינו אחראי על מנוע החיפוש ב-Google ועל תוצאותיו. לפיכך, אמד בית משפט קמא את הפיצויים על פי הוראות סעיף 7א(ב) לחוק, אשר הרף העליון הקבוע בה הוא 50,000 ₪.

18. לא ניתן לקבל את נימוקיו הנ"ל של בית משפט קמא, אשר אינם עולים בקנה אחד עם אשר נפסק בערעור הראשון, שם נפסק (על פי דברי המשיב עצמו!) שהמשיב **יכול היה** להוסיף לאתר הפתוח מסמך ב"וורד", אשר יפרט את העובדה שבעתירה נקבע כי אין אמת באמור במסמך

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

1 המשמיץ וכן נקבע שהוא אף יכול היה להסיר כליל את הפרסום (כפי שאמנם עשה סמוך לאחר
2 שניתן פסק הדין בערעור הראשון).

3
4 עם זאת, הפסיקה קבעה כי לשם הוכחת "כוונה לפגוע" לצורך סעיף 7א(ג) לחוק, יש צורך
5 להוכיח כוונה "של ממש" לפגוע; "התנהגות זדונית", בדומה לאשר נדרש במשפט הפלילי בשל
6 פרסום לשון הרע. נפסק, כי "... אם די יהיה בקיומה של צפיות שהפרסום המעוול יפגע במושא
7 הדברים על מנת שייקבע כי מדובר בפרסום שנעשה בכוונה לפגוע, נמצא שכל פרסום שיש בו
8 לשון הרע, בשל טבעו ככזה, ייחשב כפרסום שנעשה בכוונה לפגוע. נדרש, אפוא, קיומו של
9 יסוד נוסף, של התנהגות זדונית, של כוונה 'של ממש' לפגוע..." רע"א 5022/13 הרב אמנון
10 יצחק נ' דנון תקשורת בע"מ (נבו 08.09.2013) שם, פסקה 8 (להלן: "עניין דנון").

11
12 19. אמנם, כוונה ניתן להסיק מן הנסיבות [ראו, למשל, דברי כבוד השופט א' רובינשטיין ברע"א
13 2015/15 מאיר פלבסקי נ' חברת מקור הפורמייקה בע"מ (נבו 04.08.2016) שם, בפסקה ג']
14 ובענייננו, עצם העובדה שהקביעה בעתירה, לפיה מדובר בפרסום משמיץ, פורסמה על ידי המשיב
15 באתר למנויים, אך לא פורסמה על ידו באתר הפתוח, למרות פניות המערערים אליו, מהווה נסיבה
16 לחובת המשיב, לעניין הכוונה. אולם, נוכח המידה בה יש להוכיח כוונה לפגוע (כפי שהובהר בעניין
17 דנון הנ"ל) ומאחר שבית משפט קמא הוא זה אשר שמע את עדותו של התובע והתרשם ממנה (וזה
18 יתרונה של הערכאה הדיונית על פני ערכאת הערעור) לא אתערב בקביעת בית משפט קמא לפיה,
19 בהותרת הפרסום באתר הפתוח, לא הייתה למשיב כוונה לפגוע, במובן הנדרש להחלת סעיף 7א(ג)
20 לחוק.

21
22 עם זאת, מצאתי כי יש להתערב בגובה הפיצוי שנפסק על ידי בית משפט קמא אשר חורג,
23 באופן משמעותי, מסכומי הפיצוי שנפסקים בתביעות לשון הרע, ללא שנמצא נימוק המצדיק חריגה
24 מכך ופסיקת פיצויים סמליים או נמוכים במיוחד.

25
26 21. בשקלו את גובה הפיצוי, ציין בית משפט קמא כי יש לאזן נכונה בין הערכים המתנגשים,
27 שהם: "הזכות לשם טוב, לפרטיות ולחופש הביטוי" וכן ציין, כי במסגרת שיקוליו הוא מביא
28 בחשבון את "חומרת הפגיעה והיקפה, תפוצת הפרסום, התנהגות הניזוק ומעמדו קודם לפרסום
29 ולאחריו וכן התנהגות הפוגע לפני הפרסום ולאחריו".

30
31 בית משפט קמא הוסיף וציין כי במסגרת שיקוליו הובא בחשבון הפרסום המלא של הדברים
32 באתר למנויים, התנהלות קודמת בין הצדדים אשר במסגרתה נעתר המשיב לבקשת המערערים
33 לשינוי כותרת כתבה אחרת שפורסמה על ידו; אי היכולת של הנתבע להשפיע על האלגוריתם של
34 Google השואב את הנתונים מהאתר; אי שיתוף הפעולה של התובעים אשר לא שלחו לנתבע

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

- 1 מסמכים נוספים להצגת התמונה בשלמותה. כן הובאה בחשבון "העובדה כי התובע 2 לא פעל
2 במסגרת ההליך נושא כתב הטענות אשר פורסם, ככל שסבר כי יש בו תוכן פוגע, מעליב, מבזה
3 וכיו"ב".
- 4 22. בית משפט קמא הוסיף וציין כי שקל את מעמדו של התובע 2 (המערער) ואת הטעמים
5 שבגינם נפסלה מועמדותו למכרזים אליהם ניגש וקבע כי מועמדותו של המערער נפסלה לא מטעמים
6 אשר נוגעים לפרסום, אלא בשל התנהלות המערער עצמו. נקבע (על פי עדותו של המערער עצמו בפני
7 בית משפט קמא) כי במקרה הראשון נאמר לו כי מאחר שהוא "לא גילה במכרז על אודות ההליך
8 שהתנהל בכל הנוגע ללימודיו באנגליה ולתואר אשר קיבל", הם אינם סומכים על שיקול דעתו
9 ולגבי המכרז השני בו השתתף, הוא גילה בהליכי המכרז את הדיווח ובעקבות זאת הנושא הפך לשיח
10 והוא לא זכה במכרז.
- 11 סופו של דבר, קבע בית משפט קמא כך: "לאור מכלול הדברים האמורים לעיל, מצאתי
12 לפסוק פיצוי לתובעים, ללא הוכחת נזק בסך 1,000 ₪ [נכון למועד הגשת התביעה] המשקף נכונה
13 את התנהגות הצדדים, סוג המסמך והדברים אשר פורסמו, וכן מאזן לטעמי, בין הזכות לשם
14 הטוב, הזכות לפרטיות, והזכות לחופש הביטוי".
- 15 23. לטעמי, מדובר בפיצוי שאינו הולם את הפרסום ואת נסיבות העניין. ראשית אומר, כי
16 שיקוליו הנ"ל של בית משפט קמא (אשר הודגשו בקו בפסקה השנייה של סעיף 21 לעיל, מנוגדים
17 לאשר נקבע בפסק הדין בערעור הקודם ולכן אין הם יכולים לעמוד.
- 18 24. עוד אומר, כי לא מצאתי שלעניין גובה הפיצוי עומדת לזכות המשיב הקלה כלשהי
19 מההקלות המפורטות בסעיף 19 לחוק;
- 20 מעת שנודע למשיב על פסק הדין בעתירה אין הוא יכול עוד לטעון שלשון הרע הייתה חזרה
21 על מה שכבר נאמר, או כי הוא היה משוכנע באמיתות הדברים, שכן (כפי שנקבע בפסק הדין בערעור
22 הקודם) מעת שניתן פסק הדין בעתירה והוא לידיעתו, מדובר בפרסום חסר ובלתי הוגן; כמו כן
23 אין חולק שהמשיב לא התנצל ואף לא תיקן את הפרסום, באתר הפתוח, על ידי הוספת קביעת פסק
24 הדין בעתירה לפיה מדובר בפרסום משמיץ.
- 25 25. לא יכול להיות חולק, שמדובר בפרסום בעל תפוצה רחבה ביותר, שכן כל מי שחיפש מידע
26 על המערער והקיש על שמו באתר "Google" נחשף לפרסום, המייחס למערער מרמה והונאה
27 בקבלת תואר אקדמי. מדובר בפרסום המהווה פגיעה קשה ומשמעותית ביותר בשמו של המערער
28 ולא למותר לציין שהפרסום נותר בקישור במשך חודשים רבים.
- 29 עוד יש לזכור, כי גם המערער נפגעה מהפרסום, אשר נעשה במסגרת עתירה שהוגשה נגדה
30 ואשר הטיל דופי כה קשה במי שהיא בחרה לעמוד בראש פרויקט מטעמה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-12-58682 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

26. לא ניתן לקבל את טענת המשיב לפיה יש לייחס למערערים "אשם תורם" בשל כך שהם לא העבירו למשיב את החומר הנוגע לפסק הדין בעתירה. טענה זו מנוגדת לקביעתי בפסק הדין בערעור הקודם לפיה המשיב כלל לא היה זקוק לחומר זה, שכן הוא יכול היה לצרף לאתר הפתוח דברים שלו, הכתובים במסמך וורד, אשר מדווחים על פסק הדין שניתן בעתירה ואף יכול היה להסיר את הפרסום, כפי שעשה (כאמור) לאחר מתן פסק הדין בערעור הקודם.

27. מנגד (כפי שציין גם בית משפט קמא) יש להביא בחשבון, לעניין הפחתת סכום הפיצוי, את העובדה שבאתר למנויים פורסמו הפרטים הנכונים והמלאים, כך שלפחות מי שנכנס לאתר זה קיבל את התמונה המלאה.

כן יש להביא בחשבון, במידת מה, את העובדה שלא המשיב כתב את האמירות המשמיות, אלא הוא פרסם כתב טענות שנערך על ידי גורם אחר ושהמשיב נמצא אחראי ללשון הרע שבכתב הטענות, רק מעת שנודע לו על פסק הדין שבעתירה ובשל כך שהוא סירב להביא לידיעת הציבור, באתר הפתוח, את אשר נאמר בפסק הדין לגבי הפרסום המשמייך.

שיעור הפיצוי

28. בית משפט קמא פסק "לתובעים" (ללא חלוקה ביניהם) פיצוי בסך 1,000 ₪ בלבד ומשמעות הדבר היא כי כל אחד מהם קיבל פיצוי בסך של 500 ₪ בלבד. כאמור - על פניו מדובר בפיצוי זעום אשר רחוק מלהלום את נסיבות המקרה.

אך מהו הפיצוי ההולם? קשה להעריך את ערך שמו הטוב של אדם ואת הפיצוי הראוי המגיע למי שפגעו בשמו ולא הוכיח שנגרם לו נזק ממוני בשל הפגיעה.

29. כפי שצינתי בסעיף 16 לעיל, המחוקק קבע (בסעיף 7א' לחוק) את גדרי הפיצוי שניתן לפסוק, ללא הוכחת נזק ממון ובגדרי הסכום הרלבנטי לענייננו (50,000 ₪) יש להעריך את הפיצוי המתאים במקרה זה, בהתאם לנסיבות הספציפיות של המקרה הנדון. "הערכת הנזק נותרת, בסופו של יום, עניין הנתון להערכה שיפוטית, הבנויה על אמות מידה כלליות, ועל נסיבותיו הקונקרטיים של המקרה הפרטי (ענין פרידמן, 244; ע"א 492/89 סלונים נ' "דבר" בע"מ, פד"י מו(3) 827 (1992), 835) -" - ע"א 89-04 ד"ר יולי נודלמן נ' נתן שרנסקי, 04.08.2008, שם בסעיף 55.

השיקולים שעל בית המשפט להביא בחשבון, בבואו להעריך את הנזק הלא ממוני, מצויים, בחלקם, בסעיף 19 לחוק, אליו התייחסתי לעיל. בנוסף, יש להביא בחשבון את חומרתם של דברי לשון הרע ובעניין זה יש לומר כי ייחוס עבירה פלילית לאדם נמצא בדרגת חומרה גבוהה; את אופן הפרסום - בענייננו מדובר בפרסום בתפוצה רחבה מאד; את משך הפרסום - בענייננו מדובר בפרסום שנותר על כנו במשך חודשים רבים ואת התנהלות הצדדים - בענייננו, כאמור, לאורך כל הדרך סירב המשיב לבקשות המערערים לתקן את הפרסום או להסירו ואף סירב להתנצל.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

1 על השיעור ההולם של הפיצוי ניתן ללמוד, ככל האפשר, גם מסכומי פיצוי שנפסקו במקרים
2 דומים, יחסית, למקרה הנדון.

3 30. בנוגע לשיעור הפיצוי, הפנה אותי ב"כ המשיב (בהודעתו מיום 25.2.21, שהוגשה לאחר
4 הדיון) לפסקי דין במסגרתם נפסקו, ללא הוכחת נזק, פיצויים נמוכים ואף סמליים וטען כי לאור
5 פסקי דין אלה, סכום הפיצוי שפסק בית משפט קמא הוא סביר.

6 31. עיינתי בפסקי הדין הנ"ל, עיין היטב, ונוכחתי לדעת כי נסיבותיהם שונות בתכלית מנסיבות
7 המקרה דנן. אפרט;

8

9 * בת"א (שלום ת"א) 47320-08-19 דרור טדן נ' יניב אלבז (נבו 14.02.2021) הוגשה תביעה
10 בגין פגיעה בפרטיות ובגין לשון הרע. הנתבע, עורך דין אשר מנהל תביעות נגד התובע, צילם את
11 התובע במיטת בית החולים, בו התובע היה מאושפז, והעלה את הצילום לקבוצת הווטסאפ שלו,
12 בלויית כיתוב האומר, בין היתר, שהתובע מתחזה לחולה על מנת לחמוק ממעצר.

13

14 בית המשפט פסק לתובע 10,000 ₪ בגין פגיעה בפרטיות ורק 10 ₪ בגין לשון הרע, לאחר
15 שקבע כי לתובע כלל אין שם טוב. זאת - לאור כל אשר פורסם נגדו ובלכל זה (אך לא רק)
16 סדרת כתבות ששודרו בערוץ 10 בטלוויזיה שעסקו בתובע, המתארות את התובע כנוכל ואת מעלליו,
17 לכאורה, של התובע, לאור תלונות רבות שהוגשו נגדו למשטרה בגין מרמה, זיוף וקבלת דבר במרמה
18 תוך התחזות וגניבה, לאור מעצרו של התובע כחשוד בעבירה של התחזות, עבירות הלבנת הון, ניהול
19 חברות קש בחו"ל תוך ביצוע עבירות זיוף ולאור כתבה שפרסמה במרשתת, עם תמונתו וציון שמו
20 של התובע, תחת הכותרת "לאחר תחקיר אנליסט: נוכל רכבי היוקרה נעצר בחשד לעבירות מרמה"
21 וכן לאור תביעות רבות המתנהלות נגדו, שבכולן יוחסו לו מעשי מרמה והונאה.

22

23 כמעט שאין צורך לומר שאין כל קשר בין נסיבות המקרה הנ"ל לבין נסיבות המקרה דנן.

24

25 * בתא"מ (שלום ת"א) 15913-07-19 אלכסנדר בספלוב נ' שגב ישראל אפריאט (נבו
26 04.12.2020) פרסם הנתבע לשון הרע על תובע, אותו האשים ב"הונאת פירמידה". הפיצוי שנפסק
27 היה 6,000 ₪ (לעומת 1,000 ₪ שבית משפט קמא פסק לשני המערערים יחדיו).

28

29 בית משפט קמא נימק את סכום הפיצוי, שאף בעיניו היה נמוך, בהסתמך על סעיף 19(2)
30 לחוק, בקבעו כי הנתבע היה משוכנע באמיתותו של לשון הרע וכי "לא ייתכן ספק קל שבקלים כי
31 הנתבע אכן מאמין אמונה שלמה באמיתות טענותיו ובכך שהן באות להגן על הציבור הרחב מפני
32 'הונאות פירמידה'" וכן על כך שהתובע כלל לא הוכיח את טענותיו בדבר "צחות מעשיה של החברה
33 וצחות דרך הילוכו שלו" וציין כי "... אם כל מה שיש בידי בית המשפט לקבוע בסופה של המערכה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

1 הוא שהנתבע הבלתי מיוצג כשל בהרמת הנטל שעליו לשכנע באמיתות הפרסום, יהיה קושי להעניק
2 בידי התובע פיצוי שהוא יותר מצנוע".

3 בענייננו, ההיפך הוא הנכון; בידי המשיב היה פסק דין של בית משפט (בעתירה) אשר קבע
4 כי המסמך המשמיץ מהווה לשון הרע, דבר המשמיט את הקרקע תחת כל טענה בדבר אמון
5 באמיתות הפרסום אשר אף לא נטענה על ידי המשיב, וטוב שלא נטענה.

6
7 * בת"א (שלום י-ם) 21120-07-16 עיריית ירושלים נ' מימון אברג'ל (נבו 23.11.2020) נפסק
8 פיצוי כולל בסך של 45,000 ₪, בגין שבעה פרסומים ברשת הפייסבוק, אשר פרסם הנתבע נגד
9 עובדות סוציאליות בגין עמדתן בנוגע להוצאת צו נזקקות ביחס לאחת מבנותיו אשר הוצאה מהבית
10 ולאחר מכן הוחזרה אליו. הפרסומים כללו אמירות חריפות נגדן (כולל איומים בגינם הורשע הנתבע
11 בהליך פלילי). הסכום חולק בין התובעות השונות, בהתאם לשיקולים שמנה בית המשפט.

12
13 בקביעת גובה הפיצויים שקל בית המשפט את חומרת הפרסומים אך, מנגד, נתן משקל
14 משמעותי לנסיבותיו האישיות של הנתבע, לכך שמדובר בהליך נזקקות, בסיטואציה אנושית קשה
15 ורגישה, המעוררת מטבע הדברים אמוציות חריגות ולכך שהנתבע סבר שנעשה עוול לו ולבתו. כן
16 נתן בית המשפט משקל לכך שהנתבע מתקיים מהבטחת הכנסה ומתגורר במקלט.

17
18 נסיבות מיוחדות אלה אינן מתקיימות במקרה דנן. בנוסף, על אף שמדובר בנסיבות שונות
19 לחלוטין מהמקרה דנן ובשיקולים מיוחדים, אשר מצדיקים הפחתת הפיצוי, בית המשפט פסק פיצוי
20 בסכום כולל בלתי מבוטל ולמעשה – הפיצוי שנפסק לכל אחת מהתובעות עולה פי שישה, לערך, על
21 הסכום שפסק בית משפט קמא במקרה דנן, לשני המערערים יחדיו.

22
23 * בת"א (שלום פ"ת) 47698-02-17 גיל בנימין כהן נ' יואב אליאסי (11.10.2020) נפסק פיצוי
24 בסך של 5,000 ₪, אך בערעור שהגיש הנתבע על פסק הדין (ע"א 56880-11-20) הגיעו הצדדים
25 להסכמה לפיה כל החלטותיו של בית משפט השלום כולל לעניין האחרייות, מבוטלות והערעור
26 התקבל.

27
28 **לא ניתן להסתמך על פסק דין שבוטל בערעור.**

29
30 * בתא"מ (שלום פ"ת) 34266-05-18 יורם הופטמן נ' ש. שלמה חברה לביטוח בע"מ (נבו
31 02.08.2020) היה מדובר במקרה מורכב של לשון הרע שנבעה מהטלת עיקול, שככל הנראה לא היה
32 צריך להטיל (שאר טענותיו של התובע נדחו) והצדדים הסכימו לפסק דין על פי סעיף 79א'. נפסק
33 פיצוי בסך 12,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

1 מדובר במקרה שונה לחלוטין שקשה להשליך ממנו לענייננו, אולם ככל שניתן לעשות כן,
2 אין הוא תואם את טיעוניו של ב"כ המשיב, שכן הסכום שנפסק מצביע דווקא על כך שיש להתערב
3 בסכום הפיצוי שנפסק על ידי בית משפט קמא.

4
5 * בת"ק (תביעות קטנות חד') 62097-01-20 אלי אלפסי נ' אסתר עמרם (נבו 16.07.2020)
6 היה מדובר בתגובה לתגובה במרשתת, שנכתבה באמצעות הטלפון של הנתבעת, בה נטען שהתובע
7 הטיל מורא על כל המתווכים בחדרה וגזל מהם את פרנסתם וכן נכתבו ניבולי פה כלפיו. הייתה
8 מחלוקת בשאלה מי עשה את הפרסום וכן מי יכול היה למחקו (מתוך מי שיכול היה לעשות שימוש
9 בטלפון של הנתבעת). הנתבעת נמצאה אחראית לפרסום, מאחר שלא הוכיחה שהיא נקטה אמצעים
10 למנוע אותן.

11
12 בית המשפט קבע כי הוא מוצא לחייב את הנתבעת לשלם לתובע פיצוי בסך מופחת, שכן
13 היה על התובע להקטין את הנזק ולפעול במידי מול מנהל הקבוצה ומול הנתבעת בדרישה להסיר
14 את הפרסום. כמו כן התחשב בית המשפט בכך שהתובעת הביעה התנצלות לכל אורך הדרך מרגע
15 שראתה את הודעת התובע כי יגיש תביעה לבית משפט, הן בכך שצמצמה אליו ביוזמתה והתנצלה
16 והן בכך שפנתה אליו בכתובים והתנצלה ולכן העמיד את הפיצוי על סך **2,000** ₪ בלבד.

17
18 שוב - מדובר בנסיבות שונות לחלוטין, שאין להקיש מהן לענייננו, שהרי במקרה דנן
19 המערערים פנו אל המשיב בדרישה לתקן את הפרסום או להסירו והוא סירב לכך. בנוסף, גם
20 בנסיבות מקלות אלה מצא בית המשפט לנכון לפסוק פיצוי בסכום כפול מהסכום הכולל שנפסק על
21 ידי בית משפט קמא לשני המערערים יחדיו ולמעשה - סכום שהוא פי ארבעה מהסך של 500 ₪
22 שנפסק לכל אחד מהמערערים.

23
24 32. ב"כ המערער הפנה לפסקי דין מטעמו, אשר נסיבותיהם חמורות מאלה אשר בענייננו
25 ונפסקו בהם פיצויים בסכומים של עשרות אלפי ואף מאות אלפי שקלים, כך שגם מהם לא ניתן
26 ללמוד גזירה שווה לגבי הפיצוי הראוי במקרה זה.

27
28 33. ממקרים הדומים, בהיקפם ובחומרתם, לענייננו ניתן לראות כי הסכומים שנפסקים, ללא
29 הוכחת נזק, עולים משמעותית על הסכום שנפסק על ידי בית משפט קמא.

30
31 כך, למשל, בת"א (הרצ'י) 9811-08-17 רינה רמון נ' לין אוזרין (06.03.2019) נדון מקרה בו
32 הנתבעת פרסמה פוסט בקבוצת פייסבוק המונה 3,500 חברים, בגנות התובעת שהיא גנתת בגן אליו
33 הלך בנה של התובעת. בפוסט נכתב שהילדים נמצאים בחוץ, בשרב, ושהגנתת נמצאת בתוך הגן,
34 במזגן, שהילדים עושים צרכים בסיר, בחוץ, ועוד. בין היתר נכתב: **"חבל ככל שהאמת תצא לאור**
35 **הורים לא ישימו את היקר להם מכל עם המפלצת הזאת"**.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

1
2 לפי הֶסְדֵר שהוצע על ידי ביהמ"ש פרסמה הנתבעת התנצלות מפורטת במסגרתה חזרה בה
3 מן הדברים והתנצלה עליהם ואף הביעה דברי הערכה לגנת. ההתנצלות הוסרה למחרת נוכח
4 תגובות גולשים, אך בית המשפט קבע כי ההתנצלות השיגה את מטרתה והשיבה לגנת את כבודה.
5 בית משפט פסק פיצויים בסך 18,000 ₪, תוך שהוא ציין כי הפיצויים הם ברף הנמוך בעיקר לאור
6 הנכונות לקחת אחריות ולהתנצל.

7

8 בענייננו, כאמור, המשיב סירב להתנצל ואף סירב "לתקן" את הפרסום המשמיץ.

9 כן ראו ת"א (חיפה) 7717-07-15 יוסף אשד נ' גפן 79 בע"מ (02.09.19) בו דובר בפרסום
10 שתי כתבות או מודעות, במקומן ובאתר האינטרנט של המקומון, בעניין הליך קבלתו של התובע
11 לתפקיד דובר המועצה המקומית בנימינה-גבעת עדה. בפרסומים נאמר כי המינוי של התובע
12 לתפקיד היה מכוח היכרות אישית וקרובה בינו לבין ראש המועצה, בהתעלם מכישורים מקצועיים
13 או שיקולי כדאיות כלכלית.

14

15 בית המשפט המחוזי קיבל את התביעה ופסק לתובע פיצויים [לפי סעיף 7א(ב) לחוק] בסך
16 של 25,000 ₪ בגין כל פרסום ובסה"כ - סך של 50,000 ₪.

17

18 מקרה זה קרוב, עניינית, למקרה דנן מאחר שהוא מתייחס לפרסום שנעשה במרשתת,
19 בהקשר למשרה שקיבל התובע, בדרך לא דרך ומבלי שהיה ראוי לה.

20

21 **הפיצוי הראוי במקרה זה**

22

23 34. לאחר ששקלתי את כל האמור לעיל אני מקבלת את הערעור וקובעת כי במקום הפיצוי
24 שפסק בין משפט קמא, ישלם המשיב למערערים פיצוי כולל בסך של 25,000 ₪. 20,000 ₪ מתוך
25 סכום זה ישולמו למערער (מר אלדד ברקוביץ) ו- 5,000 ₪ ישולמו למערערת (האוניברסיטה
26 הפתוחה). הסכומים נכונים למועד מתן פסק הדין (השני) שניתן על ידי בית משפט קמא.

27

28 **הוצאות ההליך קמא**

29 35. כאמור, בית משפט קמא כלל לא פסק למערערים הוצאות בגין ההליך שהתנהל בפניו - לא
30 החזר האגרה ששילמו ולא שכר טרחת עורך דין.

31 36. אמנם, ככלל, אין דרכה של ערכאת ערעור להתערב בפסיקות הוצאות של הערכאה הדיונית,

32 אולם אין זה כלל בל יעבור ובית המשפט יתערב כאשר נפלה בפסיקות ההוצאות טעות משפטית, פגם

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

1 או פסול בשיקול הדעת [ראו, למשל: ע"א 3400/03 רובינשטיין נ' עין טל (1983) בע"מ פ"ד נט(6),
2 490 (20.9.2007) שם, פסקה 25].

3 במקרה דנן אין מנוס מהתערבות בהחלטת בית משפט קמא שלא לפסוק הוצאות ההליך
4 בפניו.

5 37. נימוקו היחיד של בית משפט קמא לאי פסיקת הוצאות היה "... **פסיקת בית המשפט**
6 **המחוזי** [בפסק הדין בערעור הקודם - ת.ש.נ.] **בדבר הוצאות ההליך לפניו**". נימוק זה אינו יכול
7 לעמוד. ההוצאות שנפסקו בערעור הקודם, נפסקו בגין הערעור ולא בגין התביעה והוצאות ניהולה.

8 משמעות אי פסיקת הוצאות ההליך בבית משפט קמא היא, כי המערערים, **אשר זכו**
9 **בתביעתם**, נאלצו להוציא מכיסם סכומים משמעותיים לשם הגשת התביעה וניהולה, זאת - ללא
10 כל נימוק הנוגע לניהול ההליך בבית משפט קמא ובניגוד לכלל הרווח לפיו מי שזכה בתביעתו זכאי
11 גם להוצאותיו. ראו, לעניין זה, את דברי כבוד השופט גרוניס (כתוארו אז) בע"א 9535/04 סיעת
12 "ביאליק 10" נ' סיעת "יש עתיד לביאליק פ"ד (1) 391 (16.6.2005), שם אמר: "כלל נוסף נקוט
13 בידינו והוא, כי ראוי שבעל דין הזוכה במשפט לא יצא בחסרון כיס מבחינת ההוצאות שהוציא
14 ושכר הטרחה ששילם" (שם, סוף פסקה 3 והאסמכתאות הנזכרות שם).

15 38. לפיכך, אני קובעת כדלקמן:

16
17 א. המשיב ישלם למערערים את אגרת ההליך בבית משפט קמא, בתוספת הפרשי
18 הצמדה וריבית כחוק מהמועדים בהם שולמה האגרה ועד להחזר המלא בפועל.

19
20 ב. בנוסף ישלם המשיב למערערים שכר טרחת עו"ד בערכאה דלמטה, בסך 7,500 ₪,
21 נכון למועד מתן פסק הדין (השני) של בית משפט קמא.

22
23 ג. כמו כן ישלם המשיב למערערים הוצאות הערעור דנן ושכ"ט עו"ד בגינו בסך כולל
24 של 6,000 ₪, נכון להיום.

25
26 39. המערערים רשאים להגיש פסיקתא לחתימתו.

27
28 המזכירות תמציא את פסק הדין לצדדים ותסגור את התיק.
29 ניתן היום, ח' אייר תשפ"א, 20 אפריל 2021, בהעדר הצדדים.

30

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 58682-12-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תמר שרון נתנאל, שופטת

1
2

